

DOI: <https://doi.org/10.31580/ijer.v4i2.2070>

12. Romanovskiy, O., Romanovska, Yu., Romanovska, O., & El Makhdi, M. (2022). Clarification of the Concept of Innovatics of Higher Education. *Business, Economics, Sustainability, Leadership and Innovations*, 2022(9), 77–82. DOI: <https://doi.org/10.37659/2663-5070-2022-9-77-82>

13. Science_and_technology. Eurostat statistical glossary.

URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Category:Science_and_technology_glossary (Retrieved 29 August 2023).

14. Innovation. Eurostat statistical glossary.

URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Innovation> (Retrieved 29 August 2023).

15. Commission Implementing Regulation (EU) 2020/1197 of 30 July 2020, Appendix IV, page 99). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1197&rid=1> (Retrieved 30 August 2023).

16. 10 Steps of an Innovation Process. StartSmart CEE. URL: <https://startsmartcee.org/10-steps-of-an-innovation-process/> (Retrieved 31 August 2023).

УДК 334.723+378.014

А. Касич¹, М. Вохозка², І. Холявко

kasich.alla@gmail.com

¹Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна

²Інститут технологій та бізнесу у Чеське Будейовіце, Чеське Будейовіце, Чехія

ПРИВАТНО-ДЕРЖАВНЕ ПАРТНЕРСТВО В ОСВІТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНЦІЙ ПЕРСОНАЛУ ВІДПОВІДНО ВИМОГ INDUSTRY 5.0

Цифрові трансформації та вже окреслений перехід до Industry 5.0 вимагає від працівників не лише сучасних знань, а й інновацій та креативного мислення, здатності до перекваліфікації та адаптації, слідування за цифровими трансформаціями у професійній діяльності, тобто модернізації [1]. Індустрія 5.0 ліквідує певні робочі місця, разом з тим створює навіть нові професії з вимогами щодо нових навичок. Узгодження цих процесів знаходиться в площині перетину інтересів як самого працівника і його роботодавця, так і освітніх закладів та держави в цілому.

Перед освітою стоять завдання і підготовки фахівців для перспективних вимог ринку, і адаптації персоналу до кваліфікаційних потреб сучасного етапу технологічного розвитку.

Концепція «Освіта впродовж всього життя» є реальністю і всі учасники процесу мають адаптуватись до цих умов.

У Європейській програмі навичок [2] співпраця зацікавлених сторін, державні та приватні інвестиції вказані як важливі фактори для підтримки доступного підвищення кваліфікації та перекваліфікації працівників протягом усього життя.

Значний потенціал реагування на зазначені виклики мають ДПП у сфері освіти, які зосереджуються на формуванні комплексного підходу до розвитку навичок.

Основні тенденції розвитку ДПП досліджено в дослідженнях міжнародних інститутів [2-5], зарубіжних та українських вчених [6-8]. Аналітики досліджують перспективні тенденції розвитку ринку праці та вимоги щодо ключових навичок [2]; роль ПДП у реалізації сучасної політики у сфері освіти [6, 7]. Значення ПДП для розвитку інноваційно-інвестиційної політики України розкрито в праці [8].

Метою дослідження є систематизація умов, чинників та форм ДПП у сфері освіти.

Розвиток освіти в багатьох країнах відбувається на основі державного чи приватного фінансування. І хоча держава залишається основним фінансистом приватна освіта знаходить поширення. Тобто в багатьох країнах це два конкуруючих напрями освіти.

Тенденція формування ДПП в сфері освіти сформувалась на початку 1990-х років в таких країнах як Данія, Бельгія, Нідерланди. В останні роки в країнах ЄС зростає кількість ДПП у сфері освіти [4]. Якщо порівнювати з іншими секторами, в яких створювались ДПП, то освіта стала об'єктом лише в останні роки. В останні роки в багатьох країнах активно досліджують ДПП в сфері освіти як спосіб зміцнення та укріплення своїх освітніх систем.

Так, в США створена організація «Партнерство для навичок 21 століття», яка об'єднала бізнес-спільноту, лідерів освіти та політиків, щоб визначити потужне бачення освіти 21-го століття та забезпечити, щоб учні виходили зі шкіл із навичками, необхідними для того, щоб бути ефективними громадянами, працівниками та лідерами 21-го століття.

Партнерство в освіті можна вважати інноваційним підходом щодо пропонування освіти для всіх, що особливо важливо з точки зору відкриття нових освітніх можливостей для найбільш уразливих верств населення.

Зважаючи на виклики, які стоять перед освітою все більше урядів, міжнародних організацій вважають, що завдяки партнерству з приватним сектором країни можуть покращити свої освітні системи та зробити їх більш ефективним та гнучкими.

ДПП в сфері освіти дозволяє встановити горизонтальні відносини між державним та приватним сектором. Роль державного сектору полягає у визначенні пріоритетів, цілей та результатів, а також створення умов для досягнення результатів. Уряди різних країн всі частіше розглядають ДПП як спосіб покращити якість, доступ або економічну ефективність системи освіти.

Відповідальність приватного сектору ДПП в освіті полягає в досягненні бізнес-цілей ДПП на умовах, які пропонують державному сектору цінність за гроші. Протягом наступних 5-10 років найважливішим для підприємства стане інноваційний та інтелектуальний потенціал. Відповідно населення, робоча сила та підприємства повинні розвивати свої навички, щоб генерувати та комерціалізувати ідеї майбутнього.

В основі участі приватного сектора в освітніх партнерствах лежить філософія корпоративної соціальної відповідальності і очікувані ефекти ДПП базуються на:

- поєднанні переваг державної та приватної форм освіти;
- створенні конкуренції на ринку освітніх послуг для інших учасників;
- забезпеченні гнучкості освітньої діяльності, здійснюваної в рамках ДПП.

Предмет укладання ДПП в сфері освіти є:

- управління закладами освіти;
- постачання освітніх послуг;
- підготовка фахівців для закладів освіти;
- субсидії закладам освіти чи ваучери стипендії учням/студентам;
- надання будівель та інших ресурсів;
- інновації та дослідження.

ДПП в сфері освіти розрізняють в залежності від залучених учасників [9]:

- а) партнерства між університетами та промисловістю;
- б) державні (включаючи лабораторії) партнерства між промисловістю;
- в) партнерства між науково-дослідними інститутами та промисловістю;
- г) поєднання вищезазначеного, наприклад, партнерство, що об'єднує численні державні дослідницькі інститути один з одним і з промисловістю (ОЕСР, без дати).

У кількох країнах ОЕСР промислове партнерство з дослідницькими інститутами є більш поширеним, ніж партнерство з університетами чи лабораторіями.

Фактично відбувається формування багатостороннього партнерства в освіті (Multi-Stakeholder Partnerships in Education (MSPEs)).

Ряд компаній виходять з освітніми ініціативами та формують корпоративні університети. Залучення таких компаній до ДПП дозволить поєднати інтереси держави та бізнесу не лише в частині традиційних питань ДПП (розподіл ресурсів, ризиків та відповідальності), а й враховувати реальні вимоги бізнесу в освітньому процесі.

Оцінюючи перспективи розвитку ДПП у сфері освіти слід вказати такі ключові чинники [7, 9]:

1. В багатьох країнах, що розвиваються, рівень охоплення населення освітою залишається низьким.
2. Низька якість освіти в багатьох країнах та загальна дискусія щодо якості в суспільстві;
3. Стрімкий перехід до Industry 4.0-Industry 5.0 та пріоритизація знань та компетенцій, що відповідають вимогам сучасного ринку праці.
4. Бюджетні обмеження, що впливає на спроможність урядів фінансувати університетські дослідження.
5. Створення умов для набуття молодими людьми та дорослими навичок, необхідних для працевлаштування.

Беручи до уваги якість знань як основний критерій освіти слід вказати що створення ДПП у сфері освіти сприятиме:

- збільшення вибору та різноманітність навчальних закладів, що може призвести до конкуренції та заохочуватиме обидва сектори вносити зміни, спрямовані на забезпечення високої якості освіти;
- підвищенню рівня підзвітності, оскільки це може призвести до посилення загальносистемної підзвітності;
- підвищенню рівня автономії закладів державних за рахунок участі приватних компаній, що сприятиме підвищенню якості освіти в цілому.

Загалом, розвиток ДПП у сфері освіти слід вважати важливою складовою державної політики у сфері сталого розвитку, оскільки через такі партнерства держава може адресно підтримувати освіту бідних, стимулювати нові форми інновацій, враховувати потреби громадян тих чи інших регіонів, сприяти розвитку певних освітніх напрямів, наприклад STEM тощо.

Список літератури

1. Kasych A., Vochozka M. Modernization processes in the modern world: methodology, evolution, tendencies. Revista ESPACIOS. 2019. Vol. 40 (N° 24).
2. The European Skills Agenda for Sustainable Competitiveness, Social Fairness and Resilience <https://ec.europa.eu/migrant-integration/sites/default/files/2020-07/SkillsAgenda.pdf>.
3. Public-Private Partnerships for Skills Development. European Training Foundation, 2020. https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2021-01/ppps_for_skills_development_volume_ii.pdf.

4. Market update Review of the European public-private partnership market in 2022. European Investment Bank. 2023. 20 p.
5. Private Participation in Infrastructure (PPI). World Bank Group. URL.: <https://ppi.worldbank.org/en/snapshots/country/ukraine>.
6. Verger A., Moschetti M. Public-private partnerships as an education policy approach: multiple meanings, risks and challenges. 2017. Education research and foresight. Working papers. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247327>.
7. Patrinos H., Barrera-Osorio F., Guaqurta J. (2009). The role and impact of PPPs in education. ppp.worldbank.org.
8. Касич А.О. Зміст та завдання державної інноваційно-інвестиційної політики України Схід. 2005. № 6 (72). С. 3–9.
9. Public Private Partnerships in Education A report by Education International September 2009. 187p. <https://campaignforeducation.org/images/downloads/f1/1090/public-private-partnerships.pdf>

УДК 352+005.6

С. Бондаренко

sm.bondarenko4610@ukr.net

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Потреба у компетентних фахівцях, здатних забезпечити сталий розвиток економіки, змушує заклади вищої освіти формувати та використовувати сучасні інструменти управління, які дозволять їм надавати якісні освітні послуги і забезпечувати конкурентні переваги на ринку освітніх послуг. Система управління якістю (СУЯ), яка відповідає вимогам міжнародного стандарту ISO 9001: 2015, є одним з найбільш дієвих інструментів для підвищення якості освітніх послуг, вдосконалення управління діяльністю закладів вищої освіти та досягнення ними сталого розвитку.

В міжнародному стандарті ISO 9000: 2015 наведено наступне визначення системи управління якістю «Система управління якістю – це частина системи управління стосовно якості» [3].

Рой Трікер [7] розглядає систему управління якістю як систему, що містить усі речі, які використовуються для регулювання, контролю та покращення якості продуктів та послуг, тобто для забезпечення високоефективного управління якістю.

У міжнародному стандарті ISO 9001: 2015 зазначено, що запровадити систему управління якістю – стратегічне рішення організації, яке може допомогти поліпшити її загальну дієвість та забезпечити міцну основу для ініціатив щодо сталого розвитку [4]. СУЯ охоплює усі процеси, що протікають в закладах вищої освіти, від яких залежить якість освітніх послуг.

До переваг для закладів вищої освіти, які запровадили систему управління якістю відповідно до вимог ISO 9001: 2015 можна віднести:

- здатність надавати якісні освітні послуги, які задовольняють вимоги здобувачів вищої освіти;
- створення можливостей для підвищення задоволеності стейкхолдерів;
- забезпечення результативності та узгодженості управлінських рішень закладу вищої освіти;
- врахування ризиків і можливостей, пов'язаних з екосередовищем і цілями закладу вищої освіти та ін.

Найбільш важливі етапи формування системи управління якістю в закладах вищої освіти такі:

1. Удосконалення організаційної структури управління організацією;
2. Виділення необхідних ресурсів;
3. Ідентифікація бізнес-процесів;
4. Розробка документації СУЯ;
5. Формування та виконання плану заходів по приведенню діяльності закладу вищої освіти у відповідність до вимог міжнародного стандарту ISO 9001: 2015;
6. Проведення внутрішніх аудитів СУЯ;
7. Сертифікація системи управління якістю.

Формування системи управління якістю, яка відповідає вимогам міжнародного стандарту ISO 9001: 2015, є складною і тривалою роботою, яку неможливо виконати без створення в закладі вищої освіти відповідної організаційної структури, тому доцільно створити координаційну раду з якості та відділ управління якістю або ввести посаду менеджера (фахівця) з управління якістю.

Для формування системи управління якістю виділяються ресурси: матеріальні, фінансові, трудові. Важливим етапом формування СУЯ є ідентифікація процесів закладу вищої освіти. Вимогою міжнародного стандарту ISO 9001: 2015 є підхід до діяльності суб'єкта освітньої діяльності як сукупності взаємопов'язаних процесів. Управління будь-яким процесом відбувається у вигляді безперервного замкнутого циклу Е. Демінга